

Nr 210.

Av herr **Velander m. fl.**, om hävande eller begränsning av den för staten gällande skattefriheten i fråga om kommunal fastighetsskatt.

Enligt 4 och 5 §§ kommunalskattelagen är med vissa undantag all inom riket belägen fastighet skattepliktig till kommunal fastighetsskatt. De viktigaste undantagen utgöras av fastigheter, tillhöriga staten samt kommuner och andra menigheter.

Staten åtnjuter skattefrihet för *dels* nationalparker och såsom naturminnesmärken fridlysta områden, *dels* allmänna platser och begravningsplatser, *dels* för försvarsändamål avsedda fastigheter, i den mån de nyttjas för sådant ändamål och såvitt de ej äro att anse som fristående industriella anläggningar, *dels* byggnader för allmän styrelse eller förvaltning ävensom för kultur- eller rättsvård, ordning eller säkerhet, fattigvård, barnavård, sundhetsvård, religionsvård eller undervisning, *dels* post- och telegrafverkens för driftens omedelbara behov avsedda byggnader, *dels* ock vissa för allmän trafik upplåtna kommunikationsanstalter jämte därtill hörande, för driftens omedelbara behov avsedda byggnader, anläggningar och markområden.

För kommuners och andra menigheters fastigheter gälla för närvarande i huvudsak enahanda bestämmelser.

1944 års skattesakkunniga ha emellertid i numera avgivet betänkande (SOU 1945: 35) framlagt vissa förslag rörande kommuner och andra menigheter tillhöriga fastigheter, åsyftande en begränsning av den föreliggande skattefriheten. De sakkunniga ha även framfört vissa erinringar mot gällande bestämmelser rörande den nuvarande, staten tillförsäkrade skattefriheten vid den kommunala fastighetsbeskattningen men ha icke avgivit något förslag till ändring därav, då spørsmålet därom ansetts falla utom ramen för de sakkunnigas uppdrag.

Den huvudsakliga grunden för den nuvarande skattefriheten för vissa staten tillhöriga fastigheter torde ha varit, att de kommuner, dit statliga verk och inrättningar förlagts, därigenom ansetts erhålla förmåner, som i allmänhet varit större än de ifrågavarande skatteiättnaderna. Förmånerna ha bestått *dels* däri att en ökning av kommunernas skatteunderlag ägt rum, i det att kommunerna fått tillgodogöra sig skatt å de anställdas inkomster, samtidigt som en ökning av omsättningen i orten kommit till stånd, *dels* ock däri att de berörda kommunernas medlemmar haft omedelbar tillgång till de anstalter, varom varit fråga.

Det torde vara otvivelaktigt, att det här refererade betraktelsesättet upp-
bäres av synpunkter, som principiellt sett sakna varje betydelse för frågan
om beskattningens ordnande. Fastighetsbeskattningen har ursprungligen
grundats på den s. k. intresseprincipen. Vare sig man vill tolka denna prin-
cip sålunda, att fastigheterna anses ha ett större intresse av kommunernas
anordningar än andra skatteobjekt eller man anser, att det eljest råder en
större intressegemenskap mellan kommunen och fastigheterna än mellan
kommunen och övriga skatteobjekt, måste »intresset» vara oberoende av vil-
ka som äro ägare till fastigheterna. Med det nuvarande fastighetsskattesyste-
met har vidare avsetts, att fastighet skall garantera kommunen ett visst
skatteunderlag, oberoende av om den i det aktuella fallet lämnar någon av-
kastning eller ej. Det måste därför innebära ett direkt avsteg från princi-
perna för detta system att låta *skattesubjektets* art bli bestämmande för om
skatt skall utgå eller icke.

Eftersom det här är fråga om en skatt av objektsskatts natur, föreligger
icke anledning att ingå på ett bedömande av huruvida kommunen i annan
form tillföres förmåner, som ur vederlagssynpunkt äro tillräckligt stora. Det
må dock framhållas, att staten icke heller ur sådan synpunkt intager någon
särställning. Samma skäl skulle kunna anföras för att befria enskilda före-
tag från fastighetsskatt, ehuru befrielsen för sådant fall självfallet endast
kunde komma i fråga för företag, som dreve rörelse i viss större omfattning.
Det må även framhållas, att av staten bedriven industriell verksamhet, för
vilken frihet från fastighetsskatt icke föreligger, torde bereda kommunerna
lika stora förmåner som de statens verksamhetsgrenar, vilka åtnjuta sådan
skattefrihet.

Här kan även erinras om att 1936 års skattekommitté i sitt betänkande
med förslag rörande beskattning av stiftelser och ideella föreningar m. fl.
juridiska personer m. m. (SOU 1939: 47) ur principiell synpunkt underkänt
den tidigare hävdade uppfattningen, att en verksamhet, som främjade stat-
liga ändamål, borde under vissa förutsättningar tillförsäkras skattefrihet.

Att i en del fall en kommuns medlemmar kunna ha direkt nytta av att
staten förlägger vissa anstalter till kommunen, är otvivelaktigt riktigt men
dock icke något allmängiltigt förhållande. Ofta är den statliga verksamheten
av den art, att den har samma betydelse för landets befolkning i gemen.
Detta gäller exempelvis beträffande militära övnings- och flygfält samt an-
stalter för allmän förvaltning etc. Oavsett hur härmed förhåller sig, måste
det te sig irrationellt att reglera dylika mellanhavanden mellan staten och
allmänheten genom åtgärder på kommunalbeskattningens område.

Någon reell grund för att staten skall i beskattningshänseende behandlas
annorlunda än enskilda personer och företag torde sålunda icke föreligga.
Varje begränsning av eller frikallelse från kommunalskatt medför ock att
övriga skattskyldiga i kommunen erhålla en ökad skattebörd. Denna ver-
kan blir desto kännbarare som det kommunala skattetrycket undan för
undan starkt stigit.

Ovan antydda missförhållande kunde visserligen enligt vår uppfattning avhjälpas på det sättet, att objektsbeskattningen av fastighet helt hävdes. Vi förmena också, av olika skäl, att en sådan lösning borde eftersträvas. Det har emellertid inte varit vår mening att i förevarande sammanhang upptaga detta spörsmål till diskussion. Vi räkna alltså här med garantibeskattningen av fastighet såsom ett faktum. Med sådan utgångspunkt få vi härigenom, i anslutning till det anförda, hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville efter den utredning, som må finnas påkallad, för riksdagen snarast möjligt framlägga förslag om hävande resp. begränsning av den skattefrihet i fråga om kommunal fastighetsskatt, som nu är för staten gällande.

Stockholm den 23 januari 1946.

Gustaf Velandér.

Gust. Björkman.

Ragn. Bergh.
